

УДК 577.181.5

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ОБГРУНТУВАННЯ УСКЛАДНЕНЬ ПІСЛЯ АНТИБІОТИКОТЕРАПІЇ У ПТИЦІ

Дідик К. І., Коренєва Ж. Б., Голованова А.І.
Одеський державний аграрний університет, Одеса, Україна

Актуальність. Антибіотиками це органічні сполуки, які синтезуються різноманітними мікроорганізмами для захисту від інших чужорідних мікроорганізмів. Такі речовини спроможні пригнічувати розвиток чи вбивати інші мікроорганізми. Антибіотики здатні синтезувати деякі бактерії та гриби. Сьогоднішня хімічна промисловість синтезує велику кількість напівсинтетичних антибіотиків, що значно відрізняються від природних антибіотиків. Антибіотики – це група лікарських речовин, використання яких ефективно тільки при лікуванні бактеріальних інфекцій, які підтверджуються лабораторними методами, або передбачається на основі певної симптоматики притаманній хворобі.

Ветеринарні спеціалісти сьогодні поділилися на дві групи: перша група вважає, що все можливо виправити за допомогою антибіотиків, а інші вважають що застосування антибіотиків є колосально помилкою. З одного боку ветеринарія не спроможна обійтися без специфічних антибіотиків у боротьбі з серйозними хворобами. Але деякі ветеринарні лікарі забувають, що при вірусних інфекціях птиці призначення антибіотиків не має смислу.

Ветеринарні спеціалісти забувають, що антибіотики при вірусних захворюваннях можливо призначати лише у тяжких випадках, якщо хвороба має тяжкий перебіг. Таке призначення пов'язано з тим, що наслідки вірусної патології, в більшості випадків ослаблення захисних сил організму тварин та птиці, сприяє високому ризику розвитку супутніх бактеріальних інфекцій. Після тривалого застосування антибіотиків тваринам та птиці виникає резистентність до антибіотиків і значна частина їх може накопичуватися в м'ясі, потрапляючи в організм людини. Деякі антибіотики справляють негативний вплив і на організм самих тварин та птахів, викликаючи в системі травлення та дихання певні зміни і птахи самі стають чутливими до інших захворювань.

Мета роботи полягає в експериментальному дослідженні комплексу ускладнень, які можуть мати розвиток у тварин та птахів після застосування антибіотикотерапії.

Матеріал і методи. Для проведення досліді з метою визначення впливу антибіотиків на організм птиці ми відібрали 60 курчат-бройлерів кросу «Кобб 500» добового віку за принципом аналогів та поділили їх на 2 групи. Перша група курчат була контрольна, а 2 друга група дослідна. Всі препарати використовували у відповідних доз, що вказані у настановах.

Схема досліді. *1 група* – 1 доба у поїлки додавали комплексний вітамінний препарат «Чіктонік»; 2 доба – у поїлку додавали антибіотик групи макролідів «Тілозин»; 3-7 доба – в поїлки додавали комплексний антибіотик «Тромексин»; 8-9 доба – в поїлки додавали антибіотик широкого спектру дії «Енрофлоксацин»; з 10 доби - повторювали вітамінізацію «Чіктоніком» через кожні 3 доби. *2 група* – 1 доба у поїлки додавали розчин глюкози; 2 доба – у поїлку додавали антибіотик групи макролідів «Тілозин», 3-7 доба – в поїлки додавали комплексний антибіотик «Тромексин»; 8-9 доба – в поїлки

додавали антибіотик широкого спектру дії «Енрофлосацин»; з 10 доби – в поїлки додавали розчин кальцію глюконату кожні 3 доби.

На 12 добу провели забій 10 курчат по п'ять з кожної групи та відібрали проби органів: кишечник, підшлункова залоза, печінка, нирки, тимус, селезінка, фабрицева Bursa, серце. Фіксацію матеріалу проводили в 10% -ному водному розчині нейтрального формаліну.

Методи дослідження: клінічного спостереження, гематологічний, біохімічний, гістологічний, статистичний.

Результати. Стан здоров'я людини значно залежить від тих продуктів, які вона використовує в їжу. М'ясо також не є виключенням. М'ясо є цінним джерелом харчових речовин., але його склад може порушуватися при наявності в його складі антибіотиків. Антибіотики можуть як покращувати стан організму, так і грубо порушувати всі життєвоважливі функції при їх безконтрольному споживанні з м'ясом птиці та тварин.

Як показали наші дослідження, антибіотики у куриному м'ясі, як і у м'ясі тварин з'являються внаслідок дії недобросовісних виробників. Саме виробники намагаючись пригнічити різноманітні хвороби, запобігти загибелі тварин, вводять антибіотики у великих дозах та не звертають уваги на терміни виведення їх з організму.

Антибіотики навіть у невеликих дозах використовують майже на всіх птахофабриках, особливо тих що не мають повного замкнутого циклу виробництва (птахофабрики, що закупають добовий молодняк чи яйце для інкубації). Фахівці свідчать, що у таких випадках застосування антибіотиків потрібно для економіки підприємства: застосування антибіотиків допомагає зберегти від відхилення мікробіологічний фон підприємства та захворювання птиці чи тварин.

Як показують дослідження, на птахофермах антибіотики використовують під час дорошуванні курчат з метою підвищення їх збереження. Також проводять масові лікувальні обробки пташенят в особливо критичні моменти їх життя (момент виведення, стикання з навколишнім середовищем, першим контактом з мікроорганізмами повітря, води, корму). Далі відбувається застосування антибіотиків після вакцинації живими противірусними вакцинами (після 2-3 тижня життя), а за певною схемою використовують антибіотики для підтримки організму пташенят проти мікоплазм, пастерел та інших мікроорганізмів.

У курчат дослідної групи відмічалися такі зміни: - *кишечник* - на слизовій оболонці реєстрували хронічний запальний процес, слизова оболонка кишечника була в стані гіперемії, мала нерівну поверхню, в деяких місцях відмічалися навіть виразки в слизовій оболонці; у власні пластинці слизової оболонки відмітили значну кількість лімфоцитів та плазмоцитів; на криптах виявлялися чисельні ділянки з інфільтрацією гранулоцитами; кількості келихоподібних клітин була значно зменшена; - *підшлункова залоза* – в стані хронічного запалення, відмічають ділянки з зруйнованими клітинами екзокринної частини залози; протоки розширені, відмічається десквамація клітин епітелію та заповнення поліморфноклітинними інфільтратами, відмічається ділянки гіперплазія епітелію протоків та утворення мікрокіст; - *печінка* – відмічається розвиток дистрофічних процесів в гепатоцитах та їх некроз, міждолькова та внутрішньодолькова інфільтрація лімфоцитами, плазмоцитами, ділянки розростання сполучної тканини; - *серце* - судини повнокровні, відмічається порушення розташування та структури волокон, інтерстиціальний набряк; ділянки інфільтрації лімфоцитами, гістіоцитами та плазмоцитами; в мікроциркуляторному руслі відмічається спазм дрібних артеріол, еритроцитарні стази та мікротромби; - *нирки* – застійна гіперемія кровоносних судин, в корковій зоні неоднорідність за розміром клубочків та невеликі зони розростання сполучної тканини, в мозковій зоні в каналцях відмічається накопичення еритроцитів, осередки інфільтрації лімфоцитами, плазмоцитами та гістіоцитами.

Висновки:

1. На сьогодні, в птахівництві відмічається широке застосування антибіотиків, а в більшості випадків є безконтрольними та нетестованими. Як наслідок в організмі птиці розвиваються пошкодження та хронічні запальні процеси.
2. Безконтрольне використання антибіотиків, сприяє розвитку бактерій резистентних до антибіотиків.
3. Контроль за застосуванням антибіотиків у птахівництві - питання державної важливості, так, як застосування безконтрольне антибіотиків впливає на людину. Державний моніторинг залишкових кількостей антибіотиків у м'ясах птахів - це те, що може зупинити їх безконтрольне використання.

Список літератури

1. Гаркавенко Т.О. Методи визначення залишкових кількостей антимікробних препаратів в продуктах птахівництва / Т.О. Гаркавенко, І.М. Азиркіна // Бюлетень «Ветеринарна біотехнологія». 2015. № 26 . С. 33–41.
2. Косенко Ю.М. Перспективи застосування нових антимікробних препаратів у птахівництві [Електронний ресурс] / Ю.М. Косенко, І.К. Авдосьєва, В.П. Музика, Н.В. Остапів, І.Л. Мельничук, В.В. Регенчук, С.М. Темненко, О.Б. Басараб. – Режим доступу: <http://www.inenbiol.com/ntb/ntb4/pdf/5/2.pdf>.
3. Порівняльний аналіз якості та безпеки продуктів забою птиці, яка вирощена у приватному господарстві та на комплексі [Електронний ресурс] / [Ю.Ю. Довгій, В.А. Котелевич, І.П. Ліпоміна, Д.А. Бурківська] – Режим доступу: http://www.znau.edu.ua/visnik/2013_2_1/148.pdf.
4. Свеженцов А.И., Коробко В.Н. Нетрадиционные кормовые добавки для животных и птицы: Монография. Д.: АРТ-ПРЕСС, 2004. 296 с.

УДК 636.09.32/.38:616.99:616-091:616.9

ПАТОМОРФОЛОГІЧНІ ЗМІНИ У ПАРЕНХІМАТОЗНИХ ОРГАНАХ ТА КИШЕЧНИКУ ОВЕЦЬ ЗА СТРОНГІЛОЇДОЗУ

Євстаф'єва В.О. *, Сорокова С.С. *, Щербентовська О.М. **

*Полтавська Державна аграрна академія, м. Полтава, Україна

**Львівський національний аграрний університет, м. Львів, Україна

Актуальність. В сучасних умовах господарювання галузь вівчарства може бути однією із перспективних для відновлення та її розвитку з позиції підвищення ефективного використання землі, рівня зайнятості населення, забезпечення національного сектору переробної та легкої промисловості сировиною з цілющими властивостями [1]. Однією з причин, яка знижує ефективність розвитку вівчарства та призводить до значних економічних збитків галузі є гельмінтозні захворювання, зокрема стронгілоїдоз, викликаний нематодами *Strongyloides papillosus* [2]. Науковці зазначають, що стронгілоїдоз овець є найпоширенішим ендемічним гельмінтозом у світі. Паразитування *S. papillosus* виявлено у овець в господарствах Тунісу, Єгипту, Польщі, Ефіопії, Нігерії, Гамбії, Того, Судані, Бразилії, Італії [3]. Інвазія призводить до сповільнення росту й розвитку молодняка, розвитку діареї, анемії, атаксії, а за високої інтенсивності інвазії – тварини можуть гинути [4]. В доступній вітчизняній та зарубіжній літературі представлено достатньо інформації щодо поширення стронгілоїдозу овець, перебігу захворювання, його діагностики та лікування. Окремі автори вичали клінічні прояви та патологоанатомічні зміни в органах тварин за